

J. P. M. 47

L'ESBART VERDAGUER

55293

*Somni, somni, però somni tot penetrat de
simetries, tot ordre, tot actes i seqüències...*

PAUL VALÉRY. - «L'Anima i la Dansa»

L'obra que els folkloristes de Catalunya han realitzat per a salvar el fons tan vast de la nostra dansa popular, ha estat immensa. No obstant, la tasca portada a terme no representa en línies generals més que l'etapa inicial d'una altra molt més profunda i tot just iniciada.

Classificats els elements integrants del fons documental de la dansa popular pels investigadors mateixos que el crearen, el material acumulat començà aviat a utilitzar-se. Es crearen institucions de dansa, s'iniciaren tendències, es formaren estils. S'establí sobre tot un dualisme formal que encara perdura: D'una banda, els qui han mantingut que la matèria prima acumulada era intangible i calia utilitzar-la respectant-ne com d'una troballa arqueològica totes les asperitats, totes les adulteracions. De l'altra, els qui, inspirats per criteris personalíssims i massa refiats de llur visió intuïtiva, han saquejat les arques d'aquell tresor utilitzant-ne el contingut per a fer-se'n un vestit llampant si fa o no fa a llur mida.

No sembla pas que cap d'aquestes dues tendències hagi encertat el camí, però. Per quins motius? És evident que qualsevol interpretació d'una de les nostres danses que, amb el criteri que sigui, faci un Esbart o un cos de ball, constituirà un intent de visió artística de la mateixa, la qualitat de la qual dependrà de múltiples causes. Cap moviment, per ben fixades que n'estiguin les característiques; cap pas, per dibuixada que en sigui l'òrbita i definit el significat, podrà assimilar-lo com una idea abstracta aquell qui l'hagi de realitzar. És impossible, i si no fos així tota emoció en romandria absent, que aquesta idea, abans de plasmar-se de nou en l'efímera calligrafia del gest, no es modifiqui d'acord amb el caràcter peculiar de l'interpret convertint-se en una expressió poc o molt personal. L'ànima complexa i pura d'un artista l'enriquirà

amb nous matisos o la despullarà fins a fer-ne la imatge, tendra, patètica, qui sap, del seu jo interior. La rutina, la descurança, la fatiga, en canvi, adulteraran el gest i el faran flàccid i pesat. Afirmar, doncs, que una interpretació és idèntica a aquella versió recollida ací o allà, és arriscat i fals.

D'altra banda, una versió lliure de la dansa popular, justificable només per a l'interpret genial, pot allunyar-se indefinidament de l'esperit que li és propi. Per tal com feta la constatació que el gest après sofreix modificacions en crear-lo el dansaire cada vegada, no podem deixar d'imaginar quins serien els resultats nefastos d'una visió lliure de la nostra dansa que condicionessin només la voluntat o la intuïció d'un interpret incapaç de capir-ne el sentit íntim i racial.

En front d'aquestes dues posicions, cal doncs cercar una altra via. Però el criteri per anar-hi ha de basar-se en conceptes gairebé axiomàtics. Per això, i com una síntesi del nostre comentari, afirmem que la interpretació d'una dansa popular per un Esbart o un cos de ball és sempre un intent de visió artística de la mateixa, condicionada d'una banda per la voluntat o la intuïció del mestre de dansa i del mateix dansaire, i de l'altra per un conjunt d'imponderables que són el fruit de la complexitat de l'ànima i de la màquina humanes. Aquest afirmació duu, però, implícit el perill ja assenyalat de l'allunyament del sentit propi de la dansa. Per això, per contrabalançar el risc de la interpretació lliure i *genial* cal abans que res que l'interpret estigui posseït d'aquell sentit per a poder ésser-li fidel. Però això no és el tot. Si la fidelitat de l'esperit d'una cosa és allò que la fa viva i perdurable; si és en aquesta fidelitat que la nostra dansa troba les rels que la lliguen a la vida mateixa de la terra, perquè el gest graciós i l'òrbita d'un farbalà ens siguin encara un llenguatge, expressiu i universal, hem d'imposar-nos que aquest mitjà de dir les nostres coses no copsi el reflex circumstancial del perfil de cada hora. Un greu error el cometríem si aturéssim l'esguard en la superfície de les coses. No n'hi ha prou, doncs, de sentir. Cal, a més, comprendre. I aquesta comprensió ha de venir d'una tasca de síntesi duta a terme sobre el llegat dels nostres estudiosos, per a fer-hi sobresortir les característiques primàries, espirituals i tècniques de la nostra dansa popular.

L'ESBART VERDAGUER

L'Esbart Verdaguer és un conjunt artístic no professional, que es dedica amb un criteri propi al conreu de la Dansa Popular.

L'OBRA REALITZADA

En certs aspectes la tasca de l'Esbart Verdaguer coincideix amb la dels altres Esbarts existents. No obstant, l'Esbart Verdaguer ha procurat des dels primers moments infondre a les seves danses un alt sentit d'espiritualitat que els doni vida, intentant alhora revaloritzar-ne l'aspecte artístic sense defugir els imperatius d'una estructura bàsica lligada al nostre fet ètnic i al seu caràcter de manifestació folklòrica. S'ha intentat, doncs, de donar a cada ballet una personalitat pròpia, adequant-ne la forma al sentit, singularitzant-lo així dins d'un tipus general propi del nostre país. Per això es procura que els fruits d'un treball tècnic es tradueixin en el comportament del dansaire en un estricte sentit de la disciplina.

No obstant, per a evitar que el dansaire sigui un esclau de la mecànica del moviment l'Esbart Verdaguer desenvolupa la seva tasca procurant aglutinar fins on és possible la tècnica i l'emoció, fugint d'aquesta manera del perill del virtuosisme. L'Esbart Verdaguer vol assolir que els seus dansaires, amb un coneixement aprofundit de l'aspecte material de la dansa,

sàpiguen infondre a cada ballet que interpreten l'esperit característic que ha d'animar-lo per a obtenir que l'emoció, completant l'acció de la tècnica, transformi la dansa en una imatge plàstica de bellesa i sinceritat.

Com un postulat bàsic per a assolir aquests objectius, l'Esbart Verdaguer supedita el muntatge de cada ballet a l'estudi preliminar dels elements folklòrics i etnogràfics que n'integren la personalitat.

L'OBRA QUE CAL REALITZAR

L'Esbart Verdaguer, considerant les possibilitats de la Dansa Catalana, estima que no és possible la valoració adequada d'aquesta sense un estudi profund del seu sentit folklòric, de la seva tècnica i del seu contingut emocional i estètic. D'acord amb aquest punt de vista, creu que a semblança de l'obra realitzada en el terreny de la música coral, aprofitant els elements tècnics tan valuosos de què a casa nostra es disposa, seria convenient de sintetitzar els diversos elements que caracteritzen la nostra dansa popular per a emprendre la creació d'un Ballet Català, amb ambicions de projecció universal, a semblança, dins la modèstia d'activitats inicials i característiques diferencials apart, de l'obra duta a terme en el terreny de la seva pròpia dansa popular per musicòlegs i tècnics d'altres països.

ACTUACIONS DE

L'ESBART VERDAGUER

ANY

1945 Centre Parroquial de Santa Madrona (Barcelona). — Aplec de Caramelles de l'Ametlla del Vallès. — Homenatge a la Vellesa (Terrassa). — Centre Catòlic de Gràcia (Barcelona). — Festa Major de Sant Boi de Llobregat. — Assaig comentat, Centre Parroquial de Santa Madrona. — Festes del Mil·lenari de Sant Pere de les Puelles. — Centre Catòlic de Gràcia. — Festa de la Caritat (Castellterçol). — Festa de la Dansa (Sant Feliu de Codines). — Festa a les Nenes de l'Asil Escrofulós de Sant Rafael. — Festa al Palau de la Música Catalana, amb l'Orfeó Laudate, Homenatge a Enric Morera.

ANY

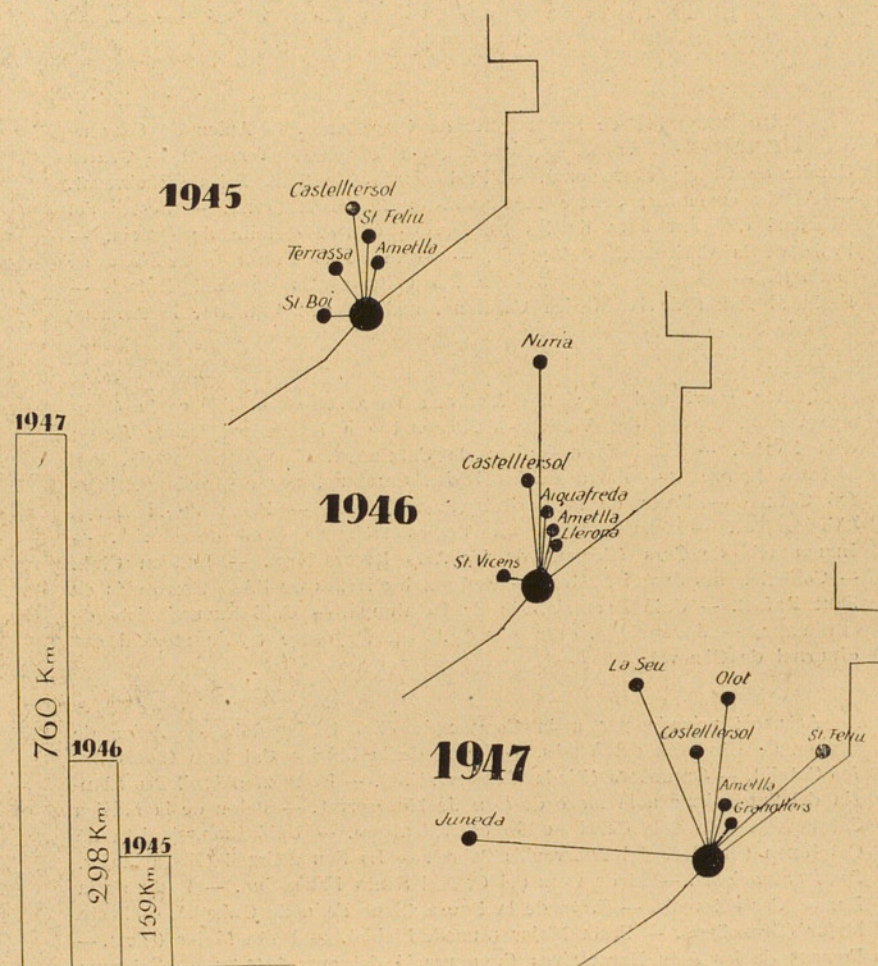
1946 Centre Parroquial de Santa Madrona (Barcelona). — Aplec de Caramelles de l'Ametlla del Vallès. — Homenatge a la Vellesa (Sant Vicenç dels Horts). — Unió Excursionista de Catalunya. Campament Social Primavera (Llerona). — Palau de la Música Catalana, per als socis de l'Orfeó Català. — Festa de la Caritat (Castellterçol). — Festa de la Dansa (Aiguafreda). — Festivitat de les Verges trobades (Vall de Núria). — Inauguració de Curs (Foment de les Arts Decoratives). — London Club. — Col·legi Sants Just i Pastor. — Festa a les Nenes de l'Asil Escrofulós de Sant Rafael. — Unió Excursionista de Catalunya. — Unió Excursionista de Catalunya. — Actuació privada per a Albert Paychère (crític musical del «Journal de Gèneve»).

ANY

1947 Actuació privada per a la Companyia «Ballet Español». — Aplec de Pasqua de l'Ametlla del Vallès. — Palau de la Música Catalana (Socis Orfeó Català). — Granollers (Diada Montserratina). — Festa 27 d'Abril Pro Llàntia del Sardanisme a la Mare de Déu de Montserrat. — Palau de la Música Catalana (ofrena a la Coral Polifònica Valentina). — Unió Excursionista de Catalunya (Pro Llit del Tuberculós Pobre). — La Seu d'Urgell (Festa Major. *Dues actuacions*). — Fi de Curs del Col·legi Santa Florentina. — Festa de la Dansa (Castellterçol). — Festa de la Dansa (Sant Feliu de Guíxols). — Festa Major (Granollers). — Festa Major (Juneda-Lleida). — Festa Major (Olot). — Foment de les Arts Decoratives (inauguració del curs 1947-48). — Setmana Belga (Foment de les Arts Decoratives). — Palau de la Música Catalana (per als amics i col·laboradors). — Palau de la Música Catalana (Agrupació Excursionista de Catalunya).

ANY

1948 Institut Francès de Barcelona. — 18 d'abril, presentació de l'Esbart al públic de Barcelona, Palau de la Música Catalana.

Gràfic de les actuacions foranes de l'ESBART VERDAGUER
durant els darrers tres anys

*Editat pel Departament de Propaganda de
l'Esbart Verdaguer sota la direcció de Jaume
Picas, amb la col·laboració d'A. Ollé Pinell,
fotògraf, Comercial Papelera Torras, S. A.,
Clixés Roldan, i Gràfiques Marina, S. A., a
tots els quals fem present la nostra gratitud.*

LAUS DEO